

Crida a la venjança

Un sac amb un milió de dòlars en bitllets de cent pesa poc menys de 15 kg. De vegades s'arriba a pagar un total de tres milions de dòlars de rescat per a l'alliberament d'un vaixell de càrrega, la tripulació inclosa. Això fa un total de gairebé 45 kg.

Lliurar tres milions als pirates no és feina fàcil, segons Jack Cloonan, un expert en seguretat de Nova York: "Pensa-hi, els païos són allà, bo i drets, armats de cap a peus. I tu seus allà baix, dins del teu bot pneumàtic amb els sacs. I llavors els dius: 'Té, un per a tu, un altre per a tu i un altre per a tu.'"

Jack Cloonan ja se les ha hagut amb els personatges més indesitjables. Com a agent especial de l'FBI ha caçat gàngsters, ha empaitat espies del bloc de l'est i, després de l'atac de les torres bessones, terroristes d'al-Qaida. El lliurament dels diners als pirates de Somàlia, ben sovint drogat, és una maniobra "extremament complicada". "Seria tot un detall que acceptessin una transferència. Però no ho fan", diu Cloonan.

L'agent ha deixat la feina del govern per dedicar-se a un sector que no para de créixer. Les companyies marítimes li demanen ajuda quan els pirates se-gresten un dels seus vaixells.

Ell i els seus treballadors organitzen les negociacions, coneixen totes les trampes i els trucs, fan arribar els diners a l'Àfrica per vies inimaginables, i s'encarreguen que la tripulació i el vaixell arribin sans i estalvis a casa. Cloonan ja ha alliberat uns quants vaixells aquests darrers mesos. I el que encara ha d'arribar. Des que, a principi de març va millorar el temps, els pirates somalis han segrestat set vaixells, entre els quals el de càrrega Hansa Stavanger, amb cinc oficials i 19 tripulants més.

Amb els seus bots inflables, els pirates deixen en evidència les grans potències mundials. Quatre flotes de vaixells de guerra d'alta tecnologia patrullen les costes, a més de les fragates i els destructors de països com ara la Xina i

Els pirates descalços de Somàlia romanen gairebé impassibles en veure la flota que es desplega davant les seves costes. Després dels darrers atacs, occident vol adoptar mesures dures. Els experts dels serveis secrets ara ja coneixen bé el 'modus operandi' dels pirates. Entre més coses, saben que cooperen –com més va més– amb islamistes.

Rússia, que treballen independentment. Totes aquestes embarcacions porten canons o míssils, helicòpters, equip de localització per satèl·lit. Alguns podrien enderrocar una ciutat sencera. Però els pirates, amb bots atrotinats de motor forabord i kalàixnikov, no s'immuten. És una lluita entre David i Goliat, amb la diferència que els dolents fan el paper de David –i els bons, desgraciadament, el de Goliat.

Ara, però, el tracte s'endureix. Els militars ja s'han empassat massa frustracions, els seus governs estan tips de la política de sacs de diners. Cada milió reforça els pirates, és aquell lema vell i conegut: qui paga, aviat pagarà més.

Americans i francesos ja han canviat el rumb i han llançat atacs durs. Els alemanys van pensar a alliberar el Hansa Stavanger per força. Experts de Washington, Londres i Berlín han projectat estratègies que en part recorden plans de batalla d'una nova guerra en un país

tan esquinçat com Somàlia, que ja ha vist córrer la sang de molts exèrcits. La ministra d'Afers Estrangers dels EUA, Hillary Clinton, diu: "És un crim del segle XVII; hem de lluitar-hi amb els mitjans del segle XXI."

I ja corre pressa, perquè es dibuixa un nou perill: els experts dels serveis secrets han arribat a penetrar en els clans. En coneixen els caps, els arsenals, les aliances, els acords. A més, tenen indicis que els pirates cada vegada cooperen més estretament amb islamistes, sembla que amb aliats de l'al-Qaida d'Ossama Bin Laden. És un pacte terrífic: els pirates fan diners i porten armes; els islamistes, tropes i poder.

Ahora és una aliança del tot in-versemblant, perquè els pirates i els islamistes fins ara han estat enemics a mort. Quan els lluitadors radicals del Consell Suprem de les Corts Islàmiques van accedir al poder el 2006, van eliminar immediatament els pirates. Segons el Consell Suprem, la pirateria atempta contra la xària.

No obstant això, mig any més tard un exèrcit del país veí, Etiòpia, amb el suport dels EUA, va fer caure els islamistes. En un no-res els pirates ja tornaven a sortir a caçar.

Entretant, els etiòps ja s'han retirat en gran part, però el nou govern de Mogadiscio només controla una fracció del país. A la resta, hi regnen una altra vegada grups islamistes com la milícia al-Shaabab i la nova formació Hezb al-Islam.

Els pirates van per diners, els islamistes volen poder. Però els interessos dels uns i dels altres topen. El novembre de l'any passat va tornar a haver-hi baralla després del segrest del Sirius Star –un fet poc afortunat, ja que el superpetrolier pertany als saudites, és a dir, a musulmans, i els islamistes no ho van veure bé. Hi hagué uns quants trets.

Però no n'hi va haver prou per a dinamitar l'aliança, i un dels motius és precisament el desplegament dels no creients a les aigües de Somàlia. L'enemic de fora uneix les antigues enemistats: "Els pirates són mujahidins perquè estan en guerra amb els països cristians", afirma ara el xeic Hassan Turki, cap de la Hezb al-Islam. I Mukhtar Robow, de les milícies al-

Shabab, sosté amb orgull que defensen “la costa dels enemics d’Al·là”.

Des que els tiradors de precisió americans van afusellar tres pirates per alliberar el capità del vaixell de càrrega Maersk Alabama, el dia de Pasqua, els pirates clamen venjança. I de sobte semblen islamistes: els Estats Units ara són “el nostre enemic número u”, diu el pirata Jamac Habeb d’Eyl. “Ara anem intencionadament contra els americans”, amenaça Ismaïl, un pirata de Xarardheere, “i quan els tinguem, els assassinarem.”

Segons la revista *Jane’s Intelligence Review*, si la “fràgil aliança” entre pirates i islamistes s’enfortís, “augmentaria el perill”. Segons una anàlisi dels experts, els pirates estan més ben comunicats entre ells que no se sabia fins ara.

Com a exemple, el grup de pirates de Xarardheere –unes quantes milles al nord va haver d’atracar el Hansa Stavanger– inclou homes dels clans més importants de la costa per tal que el grup es pugui moure lliurement per tot arreu. Qui remena les cireres a la regió és el clan Suleyman; no obstant això, un dels comandants de Xarardheere, carboner de professió, és dels Saleeban.

La banda manté dues bases generals a la costa, des d’on envia les tropes d’atac dividides en quatre grups: els planificadors preparen la cacera; aparentment, també compten amb sudanesos i pakistanesos. Els ex-pescadors hi col·laboren amb el coneixement nàutic i, llavors, joves combatents assalten els vaixells. Finalment, els negociadors regategen el rescat amb adversaris com Jack Cloonan.

Als pirates de Xarardheere els agrada de pescar peixos grossos cooperant amb grups d’unes altres localitats, especialment amb el clan de Kismaanyo, 800 km al sud. Els pirates de Kismaanyo sembla que van segrestar el Sirius Star. Les negociacions van anar a càrrec dels homes de Xarardheere.

“Això realment és una societat anònima de pirateria”, diu Cloonan, “crim organitzat marítim.” Al principi les pretensions de les companyies marítimes i dels pirates són molt diferents. Els criminals demanen 15 milions, la companyia n’ofereix un. I aquí és on comença la guerra psicològica.

Els pirates deixen en evidència les grans potències mundials. Amb bots atrotinats de motor forabord i kalàixnikov, desafien fins i tot els vaixells de guerra dels països rics.

Els pirates solen telefonar per satèl·lit a familiars de la tripulació amenaçant-los amb execucions. “A vegades desapareixen durant la trucada i expliquen que acaben de matar-ne un. Això augmenta la pressió sobre les companyies.”

Sovint els pirates amenacen d’envestir la costa a tota màquina. O bé fan passar gana a la tripulació perquè aparentment s’ha acabat l’aprovisionament. O bé simplement no donen senyals de vida durant dies. “Aquest és el punt en què les companyies es tornen completament boges”, diu Cloonan.

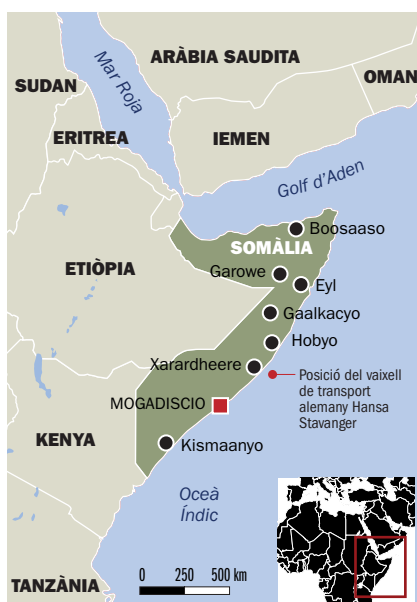
Si després de setmanes o mesos Cloonan i els pirates arriben a un acord, l’ex-agent ha de lliurar la comanda. Al principi llogava remolcadors d’alta mar a Mombada per dur els sacs de bitllets a les coordenades assenyalades. Quan el vaixell segrestat és visible, un home embarca desarmat al bot inflable per lliurar el rescat. “I en aquest moment desitges que els pirates es comportin correctament.” Ara els sacs de diners sovint es fan caure amb paracaigudes des d’un avió, perquè s’ha arribat a segrestar el remolcador.

A vegades els companys de Cloonan han de comprovar a bord si la tripulació és completa i sana abans de pagar. En un dels casos sabien que un tripulant estava molt malalt. Abans de lliurar el rescat el van buscar. I el van trobar al congelador del vaixell segrestat. S’havia suïcidat des de la coberta superior.

Cloonan diu que els pirates no són babaus i tenen molta confiança en ells mateixos: “Saben que tenen un model de negoci reeixit i que poden manobar gairebé sense perills.”

Els centres logístics de molts grups s’han establert a Garowe i Gaalkacyo, a la regió dissident de Puntland. Molts feixos de dòlars desapareixen en el sistema financer islàmic Hawala, basat en contactes personals.

L’abril de l’any passat, però, els pirates van patir i descobrir que, tot i estar

ben organitzats a la mar, els faltava preparació per a la lluita per terra. Havien segrestat el francès Le Ponant, un iot de luxe, i just quan volien tocar el dos amb els dos milions del rescat prop d'Eyl, de sobte, un helicòpter francès ja retronysa sobre l'estepa i unitats especials obrien foc. Des de llavors sis dels pirates estan arrestats a França; els militars van poder recuperar part del rescat.

Després d'això els pirates han demanat ajuda als islamistes. Alguns clans ara els paguen un 5% o 10% dels rescats en canvi de serveis de protecció terrestre. N'hi ha prou per a tothom: només l'any passat els pirates somalis van embutxacar-se entre 30 milions i 100 milions de dòlars de rescats.

Tots els altres clans pirates prefereixen assegurar les bases terrestres ells mateixos. Sembla que milicians d'al-Shaabab van perseguir pirates durant 45 dies des del juliol de l'any passat per terrenys de Hobyó. Es tractava d'una formació bàsica d'infanteria, tàctica i comunicació per terra. Un milió de dòlars és el preu que calculen els experts del *Jane's Intelligence Review* per al curs complet.

Els islamistes no reben tan sols diners dels pirates. També els fan introduir armes de contraban, i sovint els pirates ho aprofiten per portar algun aparell que els sigui útil. Durant un transport de l'octubre de l'any passat, per exemple, els pirates van procurar-se quatre canons antiaeris de tipus ZU-23, un model digne de crèdit. Siguin on siguin, aquests canons posarien els pilots d'helicòpters en situacions delicades.

D'una altra banda, els vaixells de transport es troben indefensos, exposats als pirates. Poden accelerar, poden provar d'esquivar-los, "però qualsevol llanxa és més ràpida que no nosaltres", es queixa un oficial del vaixell de càrrega alemany. Diu que un altre proble-

ma propi són precisament els vaixells de l'operació *Enduring Freedom* dels EUA. Demanen per ràdio als vaixells mercants dades sobre l'origen, el rumb i el destí. I els pirates escolten.

Igualment problemàtic sembla el sistema AIS, obligatori des del 2004, amb què es pretenen evitar col·lisions mitjançant l'enviament constant de dades sobre l'embarcació a tots els altres vaixells de la zona marítima. Els receptors no tenen la compra restringida; a Alemanya es poden adquirir aproximadament per 360 euros.

Si bé els vaixells de guerra poden protegir els mercants al golf d'Aden perquè passin per un corredor controlat, els pirates han reaccionat de seguit. Ara, sovint, amb un vaixell d'abastament, duen els petits bots d'atac oceà Índic endins. Cap marina del món no té prou vaixells per a cobrir tot aquest espai.

Així i tot, Hillary Clinton va anunciar dimecres passat un pla de quatre punts per tal de frenar la pirateria. En tots els quatre punts es tractava només de converses. Però va insinuar que també es podrien atacar les bases terrestres dels pirates.

El vice-almirall de la marina Kevin Cosgriff, fins l'any passat comandant superior de la marina dels EUA a l'Orient Mitjà, diferencia dues variants. En un "desembarcament petit" les unitats militars només destruirien els bots, les reserves de combustible i les bases dels pirates. En un "desembarcament gran" podrien entrar als nius dels pirates i caçar els capitosts, una tàctica amb un risc incalculable, segons el vice-almirall.

Una alternativa intel·ligent és allò que s'anomena *contenció*, variant que proposa la confederació internacional de companyies marítimes. Els pirates necessiten ports, i a Somàlia n'hi ha pocs: principalment Xarardheere, Hobyó, Eyl i Boosaaso. Un vaixell de guerra davant de cada port podria evitar que salpessin bots armats. Això és molt més fàcil que no pas controlar tot un oceà.

Matthias Gebauer, John Goetz, Clemens Höges, Horand Knaup, Marcel Rosenbach, Stefan Simons, Alexander Szandar, Andreas Ulrich

Traducció de M. Mercé Ardiaca

Fa uns dies, Sondhi Limthongkul, el líder del govern lleial dels Camises Grogues, es va salvar d'un intent d'assassinat. Limthongkul havia estat sempre un dels vostres adversaris més aferrissats...

—Va ser el govern, que va declarar l'estat d'emergència. Tot i haver-hi eleccions, el govern va utilitzar el poder pitjor que en un cop d'estat. Ho controla tot, pot escorcollar i detenir sense cap mena d'ordre i se salta tots els drets humans. És un govern que té llicència per a matar. Tinc la impressió que ha començat la fase de les "matances de fer net" o, dit d'una altra manera, d'eliminar qualsevol que tingui massa informació sobre la conspiració contra mi per part dels qui detenen el poder.

—Oficialment, dues persones van morir als darrers disturbis i 123 en van resultar ferides. Vós discutiu aquestes xifres?

—Són una mentida absoluta.

—En teniu proves?

—Després de dir que hi havia només dos morts, vam trobar dos membres dels Camises Vermelles amb les mans lligades a l'esquena al riu Chao Praya. Continuem buscant-ne més.

—El món està molt alarmat amb els esdeveniments del vostre país. Com és que duri tant, aquesta crisi?

—L'elit política està preocupada perquè el meu equip i jo hem continuat essent populars i conservant poder, com ells abans. Voldrien un canvi de poder cap a l'altre bàndol, els demòcrates, però no ho poden fer per mitjans democràtics. Ara utilitzen qualsevol mitjà. Van intentar debades assassinar-me. També van organitzar protestes, amb ben poc seguiment, però els serviren d'excusa per al cop d'estat. Després del cop, van polititzar el sistema de justícia i em van condemnar, a mi i també la meua família. Tot seguit van crear una constitució il·legal. Així i tot, el poble ens continua votant. És una cosa que altera molt Bangkok. Per això mateix es va esdevenir l'última revolta.

—Com en pot sortir, Tailàndia, d'aquest tràngol?

—Mentre la lluita pel poder no sigui transparent i amb mitjans democràtics, tot quedarà encallat. Nosaltres no ens podrem moure. S'ha utilitzat la justícia per apuntalar una llei per a uns i una altra per a uns altres: és indulgent amb l'un sector

L'any passat, els pirates somalis van embutxacar-se entre 30 i 100 milions en rescats